Ч. 219 Субота 30 Вересня (12 жовтня) 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Ворохобня на Кубі.

Справи на Кубі прибирають трохи лїпший оборот для Ішпанців. Так бодай сказав маршалок Мартінез Кампос в розмові з дописувателем льондоньского Timesа, висланим на Кубу. Генерал Сваре Сальдос побідив ворохобників в однім великім битві. О справі самоуправи для Куби висказував ся маршалок дуже оглядно. Передусім треба розвязати задачу войскову, пізнїйше найде ся час на управильненє справ адміністрацийних. Мартінез Кампос намірює дальше держати ся своєї системи легідности супротив ворохобників, котрі зложили оружиє і надїє ся по тій системі користних наслідків. Задача, яку єму поручено, дуже тяжка. Край гористий і недостача придатних доріг збільшає ще трудности. Розтяглість берегів улекшує при тім в високій мірі комунікацию ворохобників з заграницею. В цивілізованих державах звичайно не оцїнюють справедливо трудности, з якими на Кубі мають бороти ся ішпаньскі войска.

Симпатиї Американців для кубаньских ворохобників виявляють ся з кождим днем вираз̀нїйше. І так, перед кількома днями радили в Шікаґо народні збори з очевидним наміром порушити сю справу, щоби Сполучені Держави узнали кубаньских ворохобників ведучою війну стороною. Участь була така великаньска, що треба було подїлити збори на дві части. Головним зборам проводив бурмістр Свіфт, другим вічем правив его заступник. В зборах брали участь найвизначнїйші личности міста Шікаґа. Відчитано телєґрами признаня, надіслані від Альтґельда ґубернатора держави Ілїнойс, сенатора Каля з Фльориди, сенатора Кульльома з Ілїнойс і значного числа членів палати послів. Між відпоручниками різних сторонництв і корпорацийб були представителї леґії Льояль, корпорациї ветеранів і 25 товариств робітничих. Принято одноголосно резолюцию, в котрій згадує ся з великою симпатиєю о борбі Кубанців за независимість, а рішучо осуджує ся ішпаньске правительство. Кінцевий уступ резолюциї звучить: Висказуємо найглубше наше обурене на те, що цілі корабельні транспорти, зложені з вояків, висилають ся через Океан, щоби убивати відважних мужів, котрі не бажають нїчого иншого, як лише самоуправи. Ми далекі від того, щоби хотїли обиджувати ішпаньский нарід, однакож яко горожани вільної держави уважаємо нашим сьвятим обовязком висказати наше співчуте нашим кубаньским сусїдам“. Вкінци висказує резолюция бажане, щоби всї американьскі републики виповідали свою гадку в тім дусї.

По розпочатії в той спосіб акциї поодиноких держав північної Америки, не можна нїчого иншого сподївати ся, як лише того, що також на повнім конґресї Униї буде поставлене внесене признати кубаньских ворохобників стороною ведучою війну, а тим самим признати їм ті всї права і привилеґії, які звичайно має кожда держава в часї війни. Що се було би величезним утрудненєм для Ішпанців, не треба й говорити, а також не треба додавати, що буде се для їх народної гордости великим упокоренєм.

На поведенє Американців в тій справі, крім приписуваної їм загально охоти забрати сю перлу Антилїв, кидає сьвітло, хоч правда неясне, також і то, що спілка продуцентів цукрової тростини в Америці північній виплатила недавно дуже значні суми на военні цїли орґанізацийному комітетови кубаньских ворохобників. В той спосіб хотять продуценти цукрової тростини в північній Америці піддержати ворохобню, зробити неможливим в тім роцї збір цукрової тростини на Кубі та підкопати єї управу на дальші лїта і в той спосіб викликати звижку цїни цукрової тростини і цукру взагалї, а видані на ворохобню суми відобрати собі з дуже грубим процентом.

Перегляд політичний.

Єго Вел. Цїсар приїде в понедїлок дня 14 с. м. рано в товаристві президента угорского кабінету до столиці Хорватиї, Загребу і забавить там до середи дня 16 с. м. включно. В середу вечером від'їде Є. Величество до Ґеделе. Єго В. Цїсар буде в Загребі присутний при закладинах будинків: нового театру, нових середних шкіл і музичної консерваториї та огляне церкви різних віроісповідань, наукові заведеня, касарні і шпиталї, також урядові бюра державних властий.

Вибори до краївского сойму відбудуть ся з сїльских громад дня 21, з міст 25, а з великої посїлости 28 падолиста.

Всї надходячі з Константинополя вісти о положеню в Туреччинї звучать дуже поважно, а доказом того єсть се, що представителї чужих держав зробили Портї вже трете предложене. Зі всього виходить, що християни в Туреччинї взагалї загрожені. Наспівші знов

11)

Набір пальмового олїю.

(З польского. — Гайоти).

(Дальше).

Пуки пальмових стріх лїтали по улицях; на площи ішпаньскій сьвіжо поставлені стовпи цегляні, ще не засхлі, розлетїли ся на всі сторони як пух. Білі плоти з деревляних лат лежали покотом вздовж зелених огородів.

Так тревало до пізного вечера. — Три рази в тім часї буря притихала і три рази вертала ще страшнїйша як перше.

За кождим таким перестанком Давид Іджерлї в самотї своєї комнати, при лямпі, на полотнянім, розкладанім кріслї витягнений, зривав ся, біг до віконницї і прикладав ухо до шпар, вслухуючи ся в слабіючу силу вітру і повільнїйший шум дощу з напруженєм повного несупокою дожиданя.

Єго анемічні руки затискали ся нервово; горячковим рухом мачав що хвиля уста в склянцї горівки з содовою водою, обтирав безнастанно спочене чоло і вибухав страшним проклоном, чуючи надтягаючий новий напад торнада.

— Боже! Боже! — повтаряв, бігаючи по тїсній комнатї і розтручуючи єго нечислені меблї — само пекло на мене настає. Як я в Фернандо По, то ще не тямлю такої бурі.... „Нубія“ ще утоне, а в найлучшім случаю спізнить ся.... А если не спізнить ся, то ті люди не будуть готові.... в нїякий спосіб не будуть готові.... В такий гураґан.... та-ж они навіть не трафлять до маґазину, если взагалї відважать ся вийти... то є, не они самі, але їх помічники. На Бога! нехайже то раз скінчить ся.... инакше мої гроші пропадуть, мої гроші!

А в нападі пожираючої єго горячки зиску той холоднокровний крамар рвав собі обома руками своє рідке, липке волоcє.

Було вже коло дванайцятої, коли осьмілений довшою як перше перервою бурі, відважив ся відхилити двері і висунув ся на ґанок, що тягнув ся довкола дому.

Той дім збудований після звичайного тамошного способу, на дуже високім партері зі стовпів, обитих карбованим цинком, над котрим здіймала ся властива часть мешкальна, присадковата з низько опущеним також цинковим дахом, стояв так, що був звернений до улицї міста передом, а задом здіймав ся над пустим полем, що тягнуло ся аж до пристани. — В день була то знаменита обсервацийна точка для аґента, котрий з одного ґанку міг не лише бачити як на долони цїлу пристань і слїдити за парівцями по мори, але також мав перед собою власний маґазин і не рушаючи ся з дому доглядав звідтам нераз своїх робітників.

Тепер перед чи зад не представляли нїякого иншого виду, крім тьми кромішної; однако Іджерлї мимохіть звернув ся на звичайне становище і оперши руки на мокре поруче вліпив очи в пітьму.

Дощ лив без упину, рівними довготревалу слоту ворожачими струями. Від моря доходило правильне, гнївне сапанє розбиваючих ся ще о скали филь.

Впрочім не чути було нїякого иншого шелесту.... Місто мовчаливе і темне крило ся в темноті, як збитий пес в своїй буді. — Звичайно о тій порі роздавали ся ще тут і там пискливі голоси муриньских інструментів, глухий ломіт бубнів, конечний при їх нічних пирах при огни під голим небом; прикре уїданє псів і сумовиті звуки флетів або ґітари, якими різні аґенти осолоджували собі вечірний відпочинок на ґанках. — Нині то всьо мовчало. Навіть склепові нічні сторожі, накликуючі ся що години протяжним окликом: „осторожно!“ потихли, певні, що в таку ніч і злодїви не хотїло би красти.

Давид Іджерлї стояв якийсь час неповорушно. — Перед собою як оком сягнув не бачив нїчого, лише чорну плахту ночи, а на ній ще чорнїйші маси, в котрих єго вправне око, обзнакомлене з кождою дрібницею того краєвиду, відгадувало доми, скали і купки дерев. — Над одною з таких мас, видовжаючою ся десь ід сходови, миготїло мале сьвітло. — То була Пунта Фернанда з своєю морскою лїхтарнею а та мала ясна точка збільшувала ще пітьму наповнену шумом зливи.

вісти з Льондона потверджують не лише, що в многих місцевостях Туреччини вибухли розрухи, але крім того, що положенє в Трапезунті дуже грізне.

Після донесень з Константинополя, рішила Порта на сильне настоюванє болгарского ексарха, зараз по залагодженю вірменьскої справи займати ся реформами в Македонії, як то вже наміряв вел. везир Саід паша. Певна річ, що Порта дозволить на утворенє нових епископств болгарских в Македонії і що будуть там заведені адміністрацийні реформи, які Порта завела вже для Вірменії. Новий вел. везир Кіямиль паша затвердить певне пляни свого попередника, котрі амбасадори похвалили, але султан годить ся лише на уступки що до болгарских епископів.

До Парижа надійшли вчера рано рішучі вісти, що Тананаріво попало в руки Француз ів і що наполохана королева зараз заключила мир. Однако Франция не забере Мадаґаскару, лише розтягне над ним свою опіку так, що весь заряд острова буде мати в своїх руках. Часть француских войск остане в Тананаріво, яко окупацийний корпус.

Новинки.

Львів дня 11 жовтня 1895

— Посьвященє нової мурованої церкви в Іваню, деканата заліщицкого, відбуде ся дня 15 с. м. Будову провадив Стефан Барановский з Язлівця за ціну 5.900 зр. кромі каміня і вапна. Церков довга 25 м. а висока в копулї також 25 м.

— З „Сокола". З днем 15 н. ст. жовтня с. р. розпічне ся в товаристві ґімнастичнім „Сокіл" у Львові курс ґімнастичний для членів товариства. Вправи відбувати муть ся в льокали товариства при ул. Підвале ч. 7, заосмотренім у всї знаряди і посудки ґімнастичні, під проводом учителів, ві вторки, четверги і суботи від 7 до 8 години вечером. Участники у вправах можуть в порозуміню з настоятелем вправ години і дні вправ змінити, наколи-б висше наведені показали ся їм недогідними. Курси науки ґімнастики для учеників розпочинають ся сими днями, а то: для молодших в понедїлки від 4 до 5, а в середи і пятниці від 5 до 6 по обіді, а для старших учеників ві втірки, четверги і суботи від 6 до 7 години вечером. — При відповіднім числї зголошень, буде також курс ґімнастики для дївчат заведений. Оплата за учеників по 1 зр., а за дїти членів по 50 кр. місячно. Зголошення в члени і на вправи приймає ся що дня від 6 до 8-ої вечером в льокали товариства. При сій нагоді просимо численно вступати в члени нашого товариства, як також о численну участь у вправах ґімнастичних. Вплата членьска виносить 1 зр. вступного і 50 кр. місячно. — За старшину товариства „Сокіл" *Василь Нагірний*, голова.

— Холера. Дня 9 жовтня занедужала на холеру в Стоянові, каменецкого повіта, одна особа, одна умерла, а одна лишила ся недужа.— В Бищові, сокальского повіта, занедужала одна особа. — В Івачеві пільнім, тернопільского повіта, умерла 6 жовтня особа, у котрої сконстатовано бактериольоґічно азийску холеру.— В Острові тогож повіта лишила ся одна особа в лїченю. — В теребовельскім повітї занедужало і померло по однїй особі в Янові і Різдвянах. — В Струсові занедужали дві особи, одна умерла, дві лишили ся в лїченю; в Варваринцях, тогож повіта, занедужала одна особа — а дві особи лишили ся хорі.

— Небезпечного злочинця прихопив вчера у Львові при ул. Рейтана агент полїцийний Ншестшельский. Берль Ярославер, пятнайцять разів караний за крадіж злодій, підглянув, що в випорожненїй задля небезпечности завалення каменици, поскладали партиї свої куфри з річами і постелею на поді. Отже дістав ся на під через дах сусїдної двоповерхової каменицї, поотвирав куфри і забрав з них всьо біле і одїж. Щоби лекше винести украдені річи перебрав ся за бабу. Стукіт на поді порожної каменицї звернув увагу аґента, він вийшов на гору і найшов там злодія перебраного за бабу, що сховав ся в однім з порожних куфрів.

— Злочинний напад. До мешкання Ґавдентия Капланьского в домі при ул. Паньскій ч. 6 у Львові вірвав ся передвчера уоружений сокирою сторож того дому Ів. Козалевич і хотів кинути ся на Капланьского. В обороні єго станув сусїд Бойко, сторож ґімназиї Франц-Йосифа, котрого Козалевич ударив сокирою і став душити, при чім поранив і жінку Бойка, що поспішила на поміч чоловікови. Напастника арештовано.

— Про страшний огонь в Вишатичах під Перемишлем пишуть: Огонь вибух, як то у нас найзвичайнїйше буває, з неосторожности дїтий. Ширив ся з такою силою, перекидаючи головнї о кілька і кільканайцять хат, що знищив цїле село, так що з 300 домів лишило ся ледве кілька від границї села Болестрашич. Всего оцїлїло кілька стоділ і немов чудом костел, церков і приходства, котрі стояли майже посеред огня. Впрочім вигоріло всьо, двір з новопобудованою палатою, а в селї около 1000 будинків, вчисляючи в то доми мешкальні і господарскі будинки. Шкода поки-що не дасть ся обчислити, але виносить звиж пів міліона зр. Не обійшло ся також без жертв в людях і кількох штуках худоби. Ратунок був майже неможливий, бо до огня годі було приступити.

— Малі злодії. З Тернополя доносять: Два малі жидики Шмулько і Дудьо, хлопцї около 12—13-лїтні, бачучи на торговици стоячий віз з кіньми і упряжию, скористали з хвилї, коли візник відійшов в інтересі о кілька кроків, сїли на віз і утїкли. По цїлоденній біганинї і гляданю удало ся вкінци полїциї вислїдити Шмуля і Дудя милю за Тернополем при брідскій рогачці, де продали за 50 кр. батіг і хотїли також продати конї та віз за 10 зр. Малих злодіїв віддано до суду.

— Цїна кипячки нафтяної наслїдком обильности жерел в Східници упала більше ніж о 2 зр. на сотнарі метр.

— Електрична лямпа піскова. Американець Юрий Робертс мав случайно впасти на помисл дуже дешевої електричної лямпи. Коли раз робив досьвіди з ріжними квасами, находила ся случайно на столї купка піску, а на нїй лежали навхрест два дроти. В тім перевернула ся одна фляшина і квас з неї виляв ся на пісок (який квас — се становить тайну), а з дротів на перехрестю заяснїли іскри електричні. Се навело Американця на гадку, щоби піску, змоченого звістним квасом, ужити до зладження батериї електричної. Він наповнив тим піском скляну судинку і веде з него два дроти до звичайної лямпи жарової. Одно наповнене судини піском коштує около 40 кр., а вистане, щоби лямпа о силї 100 сьвічок сьвітила шість годин. Випайденем тим мав дуже заняти ся Едісон.

— Дешевий ґаз сьвітильний. Новий рід сьвітильного ґазу відкрито в Америцї. Одер-

---

Давид Іджерлї знов закляв.

— Проклята ніч! — шепнув зі злости.

В тім перед ним, над самим валом пристани, щось заметушило ся, як би збиті в громадку стати кількох людий, що осторожно порушали ся а рівночасно серед шуму дощу і гуку филь дав ся чути придавлений, протяжний свист. У відповідь на той знак, в трех ріжних точках, все вздовж валу пристани, блиснули нагле три сьвітла і розлили ся широкими, блїдими півколесами по стоячих на земли калужах.

То були сьвітла слїпих лїхтарень, котрих заслони піднесли чиїсь невидимі руки рівночасно.

— То они! — шепнув брудний Давидко з глубоким вздохом пільги. Не уважаючи на зливу перехилював ся кілько лише міг через поруче ґанку, витягаючи свою довгу, худу шию і напружаючи всї сили, щоби лише лише бачити і чути в тій пітьмі і шумі.

Тимчасом два сьвітла стали підходити до третого, котре стояло неповорушно в тім місци, в котрім перше щось порушило ся і звідки вийшов свист. — Давидови Іджерлї, в міру як єго рибячі очи привикали до темноти, видало ся, що розрізняє громадку шістьох людий зібрану під великою купою бананів, під тою власне купою, від котрої в долину по прикрім стрімкім валї пристани ішла серед гущавини бурянів і лїянів стежка, ведуча до єго складів....

Свист повторив ся знову і не утих ще, коли сьвітло зпід бананів зникло, але по кількох хвилях знов з'явило ся, лише вже низше, причім окружаюча єго пітьма фалювала і трясла ся, немов тїни розгортуваних кількома руками галузий.

Два другі сьвітла зробили то само. Іджерлї бачив їх ще якийсь час, як спускали ся все низше і низше, аж вкінци запали десь в глубінь. Так-то то були они! — Трема відділами, кождий по шістьох людий викравши ся з міста, на помацки, перемочені до нитки, дрожачи з холоду і зворушення передирали ся тепер в найглубшім мовчаню через обмокну гущавину валу. Гуан Гернандес ішов сьвітячи перед тою громадкою, в котрій були дон Естебан і єго син. Кілько разів обертаючи ся боком підніс трохи лїхтарню, щоби осьвітити виверненну півперек стежки колоду, долину, або муравельник, падав мутний блеск сьвічки на смертельно блїде, якимсь страшним зворушенєм скорчене лице молодого Креоля.

Від вчера вечера, від хвилї, коли почув той жалібний дзвін, дон Рафаїл стояв під впливом якоїсь неописаної, забобонної тревоги, котру на дармо силував ся побороти. Нинїшна комедия пяної веселости, яку відограв при пирі з Ішпанцями, майже вичерпала єго моральні сили, а теперішна хвиля не могла єму цїлком додати заохоти. — Було щось просто зловіщого в тім мовчаливім поході, через кишачу мурашками африканьску гущавину, в тім потрійнім вужи людских статий, зсуваючих ся з валу майже без шелесту, — бо шелест, який робили, приглушувала злива і шум воркотячої понуро в долині, чорної як всьо довкола морскої пропасти.

Помимо сприяючих доси обставин, помимо, що ся ніч така погана, була як раз для них найлїпшим союзником, здавало ся дон Рафаїлови, що кождий крок зближує їх до згуби, що там, куди ідуть, чатує невидима потвора, котра має пожерти всьо, що єму найдорожше.

З затисненими устами ішов коло вітця, майже притулюючи ся до него, пертий якоюсь болїсною, розриваючою єму груди нїжностию, піддержуючи незначно раменем єго трохи вже тяжкий хід.

Вкінци вийшли з корчів. Сильний вітер віяв від моря і бив дощем просто в лице ідучих.

Гуан Гернандес скрутив в бік, минув лавку, кинену понад малою струєю, уйшов ще кільканайцять кроків по рівнім убитім ґрунтї і єго ноги, обуті в тяжкі черевики задуднїли по деревлянім помостї.

— Ми вже тут! — сказав — підносячи до гори лїхтарню.

Провідники двох других партий получили ся з ним за хвилю.

Тепер побачили ся всї разом при блїдім сьвітлї високо піднятих лїхтарень, зібрані під цинковим дахом довгої шопи, повної бочок, скринь порожних, дощок, заржавілих і перепалених від сонця плит литого зелїза, ушкоджених човен, весел і иншого дрантя.

Кількадесять стіп під ними пінило ся море, обливаючи з шумом деревляні східці і стовпи ведучі з берега до води пристани.

Стояли і хвилю приглядали ся собі мовчки. Кождий з них з виїмкою дон Естебана, котрого прибори двигав син і чотерох людий, заосмотрених в тесельскі знаряди, віс в руцї велике бляшане начиня з водою, а під пахою досить великий клунок.

Всї мали в очах якийсь неспокій, якесь питане, котрого не сьміли вимовити уста.

Дон Естебан перший відозвав ся:

— То можна було предвидїти, — сказав сумно. — Дон Бернарда Нунез і Самори ще нема!

— Торнадо мусїв їх захопити в дорозї — шепнув Гуан. Мати Пречиста! Коби їх лише не затопив.

Перехрестив ся поглядаючи в сторону моря.

— Піду поглянути на пристань — сказав втрин з сумними очима, званий Чіто. — Слух маю добрий, може донесе ся до мене плеск весел.

жує ся его при помочи електричности з вапна і вугля, а робота при тім так проста, що можна его виробляти де-небудь і в довільній скількости. До того ґаз той дає більше тепла від звичайного ґазу сьвітильного, дає сьвітло 15 раз сильнійше і є 5 разів дешевший. Звуть его ацетиленом.

— Замість вузла на хустці уживають практичні Американці иншого способу, коли хотять, щоби не забути чогось важного. Ото носять при собі картки почтові і в разї потреби пишуть на власну адресу дотичну пригадку та кидають до почтової скринки. — Ну! але як скринка не заряз під рукою, то можна часом і тиждень носити пригадку в кишени.

— Померла вчера в загальнім шпитали Мария Копач, котру — як ми онодги доносили — пострілив на Вільцї Хриплевич.

Господарство, промисл і торговля.

Всілякі товари.

(Дальше).

4. Ультрамарина.

Ультрамарина єсть то дуже красна, більше або менше темносина краска, котрої уживають до синеня біля, щоби ему, коли оно жовтаве, надати більшої білости. Ультрамарину роблено давнійше з т. зв. лязурового каменя, котрий знаходить ся досить рідко в декотрих сторонах Азиї (в Хинї і Сибіри); нинї роблять єї штучно в той спосіб, що до дуже мілко потовченої глини порцеляновоі (каоліну) додає ся ґлявберскої соли, праженої соди, вугля з дерева і сїрки, а відтак пражить ся через 10 годин в дуже сильнім огни без приступу воздуха. З тої мішанини зробить ся пухка маса, котра відтак на воздусї стає зелена; єї переполікує ся, меле ся дуже мілко і сушить ся. Тим способом виробляє ся зелена ультрамарина, котру продають яко фарбу до мальованя стін або виробляють з неї синю ультрамарину. В тій цїли додає ся до зеленої ультрамарини ще трохи сїрки і пражить ся ще раз на огни але вже при приступі воздуха. Одержану тим способом синю ультрамарину меле ся дуже мілко, пересїває ся дуже товенькими ситами і шлямує ся, а тим способом одержує ся ріжні роди ультрамарини. Доброта ультрамарини зависить взагалї від того, яких складових частий і кільки їх до неї ужито та як єї роблено. Спосіб робленя ріжних родів ультрамарини держать фабриканти в тайнї. До гірших родів додають ґипсу і глини для збільшеня єї ваги, або ґліцерини і сирупу для надання їй темнїйшої барви. Ультрамарина не розпускає ся у водї, лиш розпливає ся в нїй і длятого дуже часто засинюєсь нею біле не однаково.

5. Мило.

Ще не так то дуже давно роблено у нас декуди мило по приватних домах (в дворах властителів більших посїлостий), а в кождім містї були милярі, що побіч мила виробляли ще й лоєві сьвічки. Нафта і ґаз убили фабрикацию лоєвих сьвічок, а поступ в науках зробив з давного милярства промисл фабричний. Роблене мила основує ся на тім, що товщ звірячий або ростинний сполучає ся з лугом.

До виробу мила потрібні два роди сирих продуктів: товщ і луг. Товщі, уживані до виробу мила, суть: лій воловий і баранячий, смалець, олїй конопляний, льняний і ріпаковий, олїй пальмовий і кокосовий, олива і тран. Луг єсть двоякий: потажовий і содовий. Луг потажовий робить ся з попелу з дерева в той спосіб, що змочує ся насамперед попіл і усипає ся з него великі купи, в котрих на вершку робить ся ямку, до котрої після величини купи, кладе ся 10-ту або 12-ту єї часть негашеного вапна і гасить ся его, а відтак вкриває ся попелом, щоби оно під ним угасило ся. Коли вапно згасить ся, перемішує ся з ним цїлу купу і з неї відтак робить ся луг. Перший стїкаючий з такого попелу луг єсть найміцнїйший, другий слабший, а третий вже найслабший і его уживає ся замість води до робленя сьвіжого лугу. Луг содовий робить ся з т. зв. каміня содового, котрий виробляє ся фабрично. Товщ з лугом содовим дає мило тверде, а з лугом потажовим мило мягке або мазисте.

Мило тверде робить ся слїдуючим способом: На примір на 10 сотнарів лою дає ся до кітла 500 літрів міцного лугу з попелу, а відтак додає ся до него лою і варить через 5 годин. З тої мішанини зробить ся т. зв. клий миловий, котрий, коли застигне, єсть ґаляретоватий. До горячого ще клию милового додає ся на кождий сотнар лою по 12 до 16 фунтів соли і варить ся доти, доки з клию не зробить ся зерниста маса, під котрою осяде т. зв. спідний луг. Через додане соли робить ся з лою такий клий, як би зробив ся з лугом содовим. Зернистий клий варить ся відтак дальше, але вже з слабшим лугом. Скоро цїла маса милова стане кипіти, переливає ся єї до кадки, щоби вистигла, а відтак ще розбиває ся єї зелїзним дручком, щоби в нїй не було міхурців. Від того розбиваня творять ся в милї смуги. Готове мило иноді ще фарбує ся, виливає ся відтак до деревляних скринок з подїравленим дном, вкритим платком, щоби ще стекла з него решта лугу, а коли застигне, крає ся его на кусні і сушить ся в продувнім місці. З 10 сотнарів лою можна зробити звиш 16 сотнарів твердого мила.

Роди мила і его доброта. Розріжняємо три роди твердого мила: 1) Мило зернисте, так назване від того, що по остудженю творять ся на нїм кристалїчні смуги, а на нескристалізованих частях осїдає нечистота, знаходяча ся звичайно в такім милї і надає ему вигляд марморовий. Єсть го найлїпше, але й найдорожше мило. — 2) Мило гладке або шлюфоване, робить ся із зернистого через переварюванє его з розпущеним лугом; оно має в собі більше води і тратить марморовий вигляд. — 3) Мило повне, найгірше, єсть то, котре робить ся зі слабим лугом; коли оно стигне, втягає в себе весь луг, воду і сіль, але мимо того єсть тверде. Для надання повним милам лїпшого вигляду, марморують їх штучно: часть мила фарбують, додають крохмалю, глини або вапна, а відтак у формах перекладають на переміну зафарбовану масу з чистою, котрі помішані з собою дають цїлому милу вигляд марморовий.

Мило єсть тогди добре, коли має в собі мало води і коли тверде. Мило, що має богато води, змилює ся борзо, бо луг в нїм і вода входять при праню у воду, а на самім білю при миленю лишаєсь его дуже мало. Мило, що має в собі богато води, при розкраяню, хоч би звернха і добре висхло, покажесь в серединї вогке. Мило, що смердить, єсть не добре, бо лій з лугом не переробив ся в нїм добре на мило; в нїм остались ще части лою. Таке мило не лиш не здає до праня, але ще й біле від него чути.

Мила тоалєтові (до митя) роблять з як найчистїйших сирих материялів, а коли вже готові до виливаня до форм, красять їх і для запаху додають їм всіляких пахощів н. пр. олїйця з гірких мікдалів, з рож і т. д. Ґліцеринові мила робить ся в той спосіб, що розтоплює ся в кітлї мило в рівній части з ґліцериною, а відтак виливає ся у форми. Давнїйше розпускано мило в тій цїли в алькоголю.

Мило мягке або мазисте робить ся з потажовим лугом; до него вже не додає ся соли, бо зробилось би тогди тверде мило. Мила мягкі роблять ся з олїю конопляного, льняного, ріпакового і инших; їх уживає ся до митя вовни, до біленя полотна і т. д.

Ґлїцерина. При робленю мила відходить ґлїцерина, котра знаходить ся у спіднім лузї і з котрого єї добуває ся. Ґлїцерини уживають яко ліку н. пр. на посїдані руки, в гарбарстві, при фабрикациї лікерів, а що найважнїйше до виробу динаміту, звістної материї вибухової.

Телеґрами.

Відень 11 жовтня. В консервативних часописях появила ся поголоска, що ґр. Гогенварт має зложити мандат, а на его місце обійме провід консервативного клюбу бар. Діпавлї.

Рим 11 жовтня. Портуґальский король має прибути до Риму в гостину до короля Гумберта.

Льондон 11 жовтня. Після тутешних часописий відповідь царя на письмо цїсаря Вільгельма була дуже сердечна.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1895, після середно-европ год

Відходять до

	Посиішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·	4·55	10·25	6·45	—
Підволочиск	—	1·56	5·46	—	9·50	10·20	—
Підвол. з Підзам.	—	2·10	6·	—	10·14	10·44	—
Черновець	6·15	—	—	10·30	2·40	—	—
Черновець що понеділка	—	—	—	10·35	—	—	—
Стрия	—	—	—	5·25	9·33	—	7·38
Сколього і Стрия	—	—	—	—	—	3·00	—
Белзця				9·15	7·10		

Приходять з

Кракова	1·22	5·10	8·40	7·00	9·06	9·00	—
Підволочиск	2·25	10·00	—	8·25	5·00	—	—
Підвол. з Підзам.	2·13	9·44	—	8·12	4·33	—	—
Черновець	9·50	—	—	1·32	7·37	—	—
Черновець що понеділка	—	—	—	6·17	—	—	—
Стрия	—	—	—	12·05	8·10	1·42	—
Сколього і Стрия	—	—	—	9·16	—	—	—
Белзця				8·00	4·40		

Числа підчеркнені, означають пору вічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

Час подаємо після годинника середно-европейского; він різнить ся о 36 мінут від львівского: коли на зелїзници 12 год., на то львівскім годиннику 12 год. і 36 мін.

Поїзди особові зі Львова відходять до Брухович (від 12 мая до 10 вересня в будні дни) 3·20;

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

Кинув свої знаряди на купу старих мішків і побіг скоро, о скілько ему дозволяла темнота.

По якімсь часї вернув значно поволїйше.

— Нїчого не чути — сказав пригноблений. — Лише море грає. Бог знає, що з ними могло стати ся.

— Маймо надію, що нїчого злого — підхопив скоро дон Естебан. — А тимчасом братя в імя Боже до роботи! Вертїти дна!

— Добре кажете, пане, до роботи!

Кілько їх було, всі поскочили в глубину шопи, де під самою стїною стояв ряд величезних вапном обмащених бочок.

Ґуан Гернандез відсунув одну з пустих скринь, добув сховані за нею, а очевидячки вже приготовлені наперед два зелїзні кітлики, наповнені пальмовим олїєм і приложив сьвічку з ліхтарки до вистаючих з них укручених з шматок кнотів.

Полумя бухнуло ясно, заливаючи сьвітлом цїлу шопу.

Сей і той мимоволї кинув ся, оглядаючи ся боязливо.

— Бог нам помагає — сказав дон Естебан — в иншу ніч ті сьвітла могли би нас здрадити. Нинї ми цїлком безпечні. Лише не тратьмо часу.

У відповідь на ті слова гукнули глухо молотки і вскорі два нятнайцятьох бочок попадали на землю вказуючи пусті свої нутра. Тепер як на команду у всїх руках блиснули острі сверлики і довгий час не було чути нїчого иншого, крім шуму збільшаючої ся знов зливи, скрипоту верченого дерева і приспішеного віддиху працюючих.

(Дальше буде).

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.